

צחוק באולם

כך מתחשבים עם בימאית, בגלל בעלה

זה היה בפסטיבל ברלין, באחת ההקרנות של הסרטים בתחרות. שם הסרט: המאהבים. השפה המדוברת: גרמנית כרוז חלקיו, מעט סברקרוואטית. הנושא: סיפור אהבה עם רקע פוליטי. הבימאית: ז'נין מייראפל, מי שהיתה בישראל עם סירטה העלילתי הראשון מאלו. הסיפור: כתבת טלוויזיה מפורסמת, ילידת יוגוסלביה, החיה מזה שנים רבות בברלין, יוצאת לסיקור במולדתה, ומחליטה לבקר את בני משפחתה, ככפר שבו נולדה. בדרך היא פוגשת בגרמני שבא לברר אם אכן אביו היה נאצי ידוע לשימצה, אשר היה אחראי בפועל לטבח המוני של פרטיזנים באחד הכפרים. היא מחפשת אחרי זהותה, רוצה לברוק אם היא

בימאית ז'נין מייראפל בברלין לא פירגנו לה

עדיין שייכת לשרשיה. הוא רוצה לברר אם שורשיו אכן עכורים, להתמודד עם העבר. הם מתאהבים, וביחד מנסים להשתחרר מהרבה מוסכמות ומועקה פוליטית, חברתית ומסורתית. את הערה מגלמת שחקנית ידועה, ברברה סוקובה. הבחור הוא תגלית של הבימאית, שחקן תיאטרון צעיר בשם הורסט גינטר מארכט. המהגר והזהרת. מי שמכיר את ז'נין מייראפל יודע מדוע בחרה בנושא. היא יהודיה, נולדה בארגנטינה להורים ממוצא גרמני. היא חזרה ליגרמניה וחיה עם עיתונאי גרמני בשם וולף דונר, מי שהיה עד לפני שמונה שנים מנהל פסטיבל ברלין.

אחרי מאלו עשתה ז'נין שני סרטים שעסקו בנושאים דומים: המהגר והחיפוש הנואש אחרי זהות, שייכות, ורצון להשתחרר מדיעות קדומות ומשינאחיים.

כסרט אחד, בארץ אבותיי, סיפרה על תחרותיה כיהודיה בגרמניה מול ריגשותיהם של זרים אחרים, בני-מיעוטים החיים בגרמניה. כסרט שעשתה לאחר מכן עקבה אחרי עזרת בית תור קיה, המבקשת לחזור למולדתה, ויחסה לארץ שבה ניסתה להתערות בלי הצלחה. היסטוריה בחשיבה. מה שקרה באולם הקולנוע, בעת הקרנתו של הסרט החדש, היה מהמם. ברגע מסוים, כששני הגיבורים נראים בסצנה לירית-כביכול, כשהם שקועים במי-הר עד צוואר, פרץ הקהל בצחוק, ככל שסצנות האהבה התרבו, כך התרבו גם ההערות באולם, והצחוק הפך לגעיה המונית, היסטורית, שאי אפשר היה לעצור אותה, כי אילו היתה מופיעה על הבד הסצנה המרתקת ביותר שרק אפשר להעלות על הדעת.

הנסיים היה עצוב. הבימאית, שנכחה באולם, החזיקה עצמו בגבורה רבה ולא ברח בחשיבה. היא נשארה עד סוף ההקרנה, מוכת תדהמה, כדי לנסות ולברר מה בעצם קרה כאן.

היו שסברו כי מקומו של סרט אינטימי מעין זה אינו במסגרת תחרות בפסטיבל. אחרים חשבו כי הסרט נפל בדיוק על אווירה של "שיא" בעיני פות הקהל המיקצועי, שרק ציפה לאיזו שהיא התפרעות של הרפיייה.

הדיו גם צניקנים שעשו חשבון פשוט: לפני שמונה שנים היא-עמדה לימינו של מנהל-הפסטיבל, שסירב לשתף סרטים רבים. אולי היו שחיוכו לה מעבר לפינה וחיסלו את החשבון בצורה קולנית?

אמריקה נגד

אמריקה

המחלקה (שחף, תל-אביב, אר-צות-הברית) - געש ורעש המסתיים רים מאחוריהם כמה רעיונות מט-רידים ביותר, עטופים בנוסחות של מחאה סוציאלית צדקנית. סרט זה, של אוליבר סטון, מי שכתב את אכספרס של חצות ואת שנת הדראקון וביים את סאלואדור, הוא ללא ספק מרשים בעוצמת התמונות שבו, בתארו את מלחמת וייט-נאם דרך עיניו של חייל צעיר (כריס, המעוצב על-ידי צ'ארלי שין), כגיהינום מטורף וחסר-הגיון, שתושביו הם חיות על שתיים משולחות-רסן.

כמה מן הדימויים של הסרט וההנחות שהוא מעלה ראויים לתשומת-לב ולדיון מעמיק יותר משנמצא להם בסרטים של סטון. למשל: ההנחה שאמריקה לא נלחמת בווייט-קונג אלא נלחמת בעצמה. עניין זה מוצא לו ביטוי גם בחלק המרכזי של העלילה, בעימות בין שני סמלים קשוחים היוצאים למעשה הרצח תוך תפיסה שונה של יעודם - סמל ברנס, בגילומו של תום ברנג'ר, וסמל אליאס, בגילומו של וילם דפו. שניהם מועמדים לאוסקר על תפקידיהם. הנחה אחרת - שהגיע תורה של אמריקה לחטוף בעיטה בתחת, אחרי שבמשך שנים כה רבות היכנה באחרים ביד רמה ובזרוע נטויה - גם היא דורשת דיון רציני יותר משהוקדש לה כאן.

הנחות אחרות, זו, למשל, הקובעת כי האדם רוצח מטיבעו, וכי האנושות מתחלקת בין רוצחים שמצפונם מייסרם לבין

וילם דפו (במרכז): רוצח עם מצפון

רוצחים שאין להם מצפון כלל, גם היא אכסיומה הנקבעת בשרירות-לב הבימאי. האפשרות שאדם כלשהו לא יתאוה כלל לרוצח אינה נלקחת אמילו בחשבון. מה שמטריד עוד יותר הוא ההתייחסות לכל המלחמה הזאת כאל תופעה קוסמית, שהיא מעל לכל גורם אנושי, התייחסות יותר מדי נוחה כשעוסקים בנושא כמו מלחמת וייט-נאם. שלא היתה ערידת-אדמה ואף לא מכת-ארבה.

השיעור הכסוף

של ניומן

צבע הכסף (חן 1, תל-אביב, אר-צות-הברית) - צריך רק להיזכר בשיגעון של לילה וללכת עוד קצת לאחור, למלך הקומדיה, למשל, ול-

הבין, מה דחף את המומחה לפריקיות אמריקאית, מרטין סקורסיה, לחזור אל אדי פלסון המהיר, גיבור המהמר של רוברט רוסן מלפני 25 שנה ולהעמיד לו יורש, רק כדי לעמת אותו עם אותו יורש.

וזה בדיוק בעיניו של סקורסיה, שהפכה לבעיניו של מול ניומן. אלא שבמירוץ הזה בין הבימאי לשחקנו הראשי זכה ניומן. סקורסיה רצה לבדוק את הדחפים המניעים גיבור שולחן-ביליארד שפרש לגימלאות, והיום הוא צניקן המגלגל את הכספים - אותם כספים שבשעתו הריצו אותו בעיקבות הכדורים הציבעוניים על השולחן הירוק. הוא בודק מדוע גיבורו חזר אל החלום האמריקאי הנאיבי הנצחי, לנצח בכל מחיר, וזה מה שעושה אותך גבר". לשם כך העמיד מול אדי פלסון (מול ניומן) את תום קרוז, כישרון טיבעי צעיר, הממחר ללמוד מפלסון המזדקן את תאוות הבצע והציניות, אך הנעדר את המרירות והרוח הנואשת שאיפיינו את פלסון הצעיר. פלסון המזדקן מתמלא לפתע כושר-קרב ויכולת-לוחמה, כשהפעם מטרתו היא לנצח למען הניצחון בלבד, ולא למען הכסף.

פול ניומן ומרי אליזבט: מועמד לאוסקר

הבעיה של סקורסיה היא שהוא מקדיש מעט מדי לשינויים ולמוטיבציות של פלסון והרבה מדי לקיסמו של השולחן הירוק, ולמי שאינו משוגע לביליארד זה נראה משעמם למדי, מייגע ומעייף. קרוז נעזר בעוויות וחביכוס עצבניים וחסר את האש הפנימית, שאיפיינה את ניומן בנעוריו ועדיין מפעמת בניומן המכסיף.

הצביעות

מתערטלת

שיחות מלוכלכות (דיזנגוף 2, תל-אביב, קנדה) - שמו המקורי והמזור של הסרט (התמוטטותה של האימפריה האמריקאית) בא

לו מן הספר שכתבה אחת מגיבורות הסרט, דומיניק (השח"קנית דומיניק מישל) כמחקר היסטורי-פסיכולוגי, המנסה לקבוע כי ככל שהציוויליזציה מתקדמת כך היא מתקרבת לקיצה המוסרי, שיביא להתפוררותה המוחלטת. לראיה היא מביאה את התפרקות ערכי-הנישואין בעידן של ימינו. כש-הדקאדנס הסוציו-פוליטי מגיע לשיאים חדשים, יש בכך אירוניה כפולה, כי המחבר-בימאי, דניס ארקנד, מכוון את עקיצתו לישבנה של האינטליגנציה הקנדית-צרפתית, המנסה לנתק את עצמה מן הדקאדנס האמריקאי באמצעות עליונות מתנשאת, דבר שהוא אבסורד מוחלט. לדעת ארקנד,

גיבורי הסרט הם שמונה: ארבעה גברים, ארבע נשים, כולם מרצים או קשורים למרצים באותה האוניברסיטה. בחלקו הראשון של הסרט, הבנוי כמחזה בן שתי מערכות, מתכוננים בני שני המינים לפגישתם בארוחת-ערב ידידותית. הנשים במועדון בריאות, הגברים במיטבחו של מעון כפרי מהודר השייך לאחד מהם. כל חבורה שופכת את ליבה כמו בגילוי-לב מוחלט ובאינטימיות ללא סייגים: הנשים מחליפות ביניהן חוויות ותיאורים נועזים על ניסיונותיהן במיטה, בעוד הגברים שוקדים על הכנת ארוחת גורמה ומתהדרים כל אחד בניאופי, מה שנראה לכאורה כגילוי-לב ונועזות נון-קונפורמיסטית

שמיניה באוויר: גסויות וחום אנושי

בחלק הראשון, מתגלה כצביעות ושקר בחלק השני, כשב-עיקבות הופעתו של היפי סאדו-מאזוכיסט, מאהבה של אחת המרצות להיסטוריה, מחליטה הסופרת להתוודות, ומגלה כי שניים מהבעלים של חברותיה שליד השולחן עברו גם הם דרך מיסטה. התרנגולים הגיבורים מתגלים בערוותם המחודנת, האשה הנבגדת שהציגה עצמה כאלופה בשינוי-מישקל נפשי מתפוררת בזרועותיו של החבר ההומו-סכסואל, שהיה למעשה היחידי שהודה בנטייתו מלכתחילה.